

Beograd, kjer so jo železnice našli v praznem vlaku in jo izročili čuvaju prtljage na kolodvoru; ta je opazil, da strlijo iz košare bankovci in pohlep po denarju ga je gnal do tega, da je kovčeg odprl in izmaknil par zavrtkov. S tem denarjem je šel takoj v mesto nakupovat, toda v neki trgovini so njegov denar prepoznali in ga dali aretirati. Policija je kmalu dognala, da je lastnik košare Dobrijevič, ki se nahaja v zaporu v Vinkovcih. Šef beograjskega kriminalističnega oddelka Popović je dal v njegovo celico zapreti nekega detektiva, ki se je Dobrijeviču potopil, da je zaprt radi poneverjenih bankovcev. Dobrijevič mu je kmalu zaupal, da se tudi on boji, da mu ne pridejo na sled, ker je v Zagrebu kupil od nekega Župančiča, katerega je natančno opisal, večjo množino ponarejenih bankovcev. Vsled njegovega izdajstva je prišla policija hitro na sled Župančiču in detektivu so ga aretirali v brzovlaku med Zagrebom in Zidanim mostom, ravno ko je nosil s seboj veliko množino tobaka, katerega je kupil v Zagrebu in ga hotel prethotapiti v Italijo. Župančič je izdal v zaporu celo družbo in takoj nato so sledile v Zagrebu in v Ljubljani obsežne aretacije. Policija je pozaprila vse količkej sumljive osebe. Ob enem sta se odpeljala detektiva Popovič iz Beograda in Zečević iz Zagreba v Italijo, kjer sta stopila v Trstu v stik z italijansko policijo ter z njeno pomočjo izvršila obsežno preiskavo. Ponarejalci so že zvedeli, da je Župančič aretiran, zato pa so orodje poskrili, sami se pa razpršili na vse strani. Policija je pa vendar dobila v roke vse, razven posestnika Gorupa, ki je baje pobegnil v Ameriko. Pri aretiranih so našli mnogo materijala za ponarejevanje, tiskarski stroj je bil pa zakopan na dvorišču Gorupove hiše. Ko sta naša detektiva v Italiji svojo nalogo izvršila, sta se vrnila v našo državo, kjer sedaj vodita nadaljnje preiskave. Glavni osumljenci so že vsi zaprti, toda pomagalec je bilo še sigurno več in policija bo imela še težko delo, predno se bodo nahajali vsi krivci v rokah pravice.

NASE PRIREDITVE.

Orlovski odsek Polzela priredi v nedeljo, dne 6. januarja v dvorani gospoda Čimpermana žaloigro v petih dejanjih »Garcio Moreno«. Pred in po predstavi nastopa domači pevski zbor. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen za nabavo telovadnega orodja. Z ozirom na to, da je tukajšnji odsek šele v prvem razvoju, ter mu je nabava telovadnega orodja takorekoč življenska potreba, prosimo in apeliramo na vse naše prijatelje in somišljenike, da se našemu vabilu v čim večjem številu odzovejo ter s tem pomagajo k čim večjemu moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve.

Orlovski odsek v Staremtrgu priredi na sv. Treh kraljev, dne 6. t. m. božično igro »Na betlehemske poljanah« v gostilni Antona Uebli v Starem trgu. Začetek ob 4. uri popoldne.

Šolska prireditve v Narapljah pri Ptujski gori. — Tukaj se je vršila na Stefanovo v šoli veselica s petjem in gledališkimi predstavami na novo postavljenem odru v prid ubogim otrokom domače šole. Obisk je bil prav povoljen in temu odgovarjajoč tudi gmotni uspeh. — Vsa čast in priznanje gre igralcem, ki so, četudi prvič, nastopili nepričakovano sigurno in s tem pokazali, kaj je mogoče doseči z dobro voljo. Nepričakovano poštenost so pokazali ptujski trgovci, gostinčarji, odvetniki itd., ki jih ni mogoče imenoma navajati, predvsem pa trgovci na Ptujski gori g. Traun, ki je z nemalimi žrtvami pripomogel stvari do takega uspeha. — Želimo kmalu zopet kaj takega.

Tedenske novice.

Duhovniške spremembe in vesti. Župnijo Brežice ob Savi je dobil gospod duhovni voditelj (spiritual) na mariborskem bogoslovju Jurhar. Na Jurharjevo mesto v Maribor pride g. kaplan iz Hajdine Skuhala. Na župnijo Gornja Sv. Kungota je bil inštaliran tamošnji provizor g. Magdič. Župnija Mala Nedelja je podeljena tamošnjemu provizorju g. Čemžarju. Gospoda župnika na Bučah pri Podčetrtku Jakoba Krajnc je zadela kap tako, da ne more govoriti.

Prve krajevne organizacije SLS, ki so tajništvu SLS v Mariboru že poslale poročila o sejah in občnih zborih ter naznanile krajevne odbore: 1. Novašitfa, 2. Sv. Frančišek v Savinjski dolini, 3. Sv. Vid pri Ptuj, 4. Smartno na Paki, 5. Sv. Andraž pri Polzeli, 6. Makole, 7. Celje, 8. Studence, 9. Gorica-Raztez-Anže, 10. Rajhenburg-Stolovnik-Arneško, 11. Senovo-Raštajn-Brezje, 12. Blanca, 13. Sv. Križ pri Ljutomeru, 14. Sromlje, 15. Staritrg pri Slovenj-gradu, 17. Sv. Jurij ob Taboru.

Pucelj zopet straši po Slovenskem Štajerskem. — Pred božičnimi prazniki je gonil Pucelja po ptujski okoli in Slovenskih goricah znani harmonika fabrikant od Sv. Urbana Simonič. Na dan nedolžnih otročičev je zboroval Pucelj pri Sv. Urbanu pri Ptuj v gostilni učitelja Ramšaka. Pri Urbanu gospod Pucelj ni imel sreče, shodu je predsedoval naš vrli pristaš Hamersšek in naši ljudje so Puceljevi mesarski izdajici slovenske samostojnosti poštno izprašali vest. Od Sv. Urbana jo je krevsal Pucelj peš k St. Lovrencu. Nihče ga namreč ni hotel peljati. Pri St. Lovrencu je nastopil poleg Pucelja kot govornik oni podivjani Mermolja, ki je sedaj v najhujši zimi govoril o izvozu sadja in priporočal neko delniško družbo »Panonija«, ki bo nekak drugi samostojni »Ekonom«. Pri Sv. Lovrencu so radovedni poslušalci zbijali šale iz Pucelja in Mermolja, ki sta jim preskrbela s svojim klobasarjenjem mnogo zabave in še to zastoj.

Mariborske novice. Bomba v Götzovi dvorani. — V noči od nedelje na ponedeljek je prebudil prebivalce

Maribora, ki stanujejo v bližini Götzove pivovarne grozen pok. Policija je takoj prihitela na lice mesta in ugotovila, da je nekdo vrgel bombo v Götzovo dvorano. Natančnejša preiskava je dognala, da so dosedaj neznani storilci odprli vrata, ki vodijo na dvorišče dvorane, nato pa je eden od njih razbil šipo na vratih, ki vodijo v dvorano, skozi nastalo odprtino pa je obesil večjo količino ekrazita ali nitroglicerina, zažgal vžigalno vrvice ter nato zbežal. Eksplozija je bila silno močna, škode pa ni napravila posebne, na dvorani je razbitih kakih 50 šip in vrata, na katerih je bomba eksplodirala, so razdejana. Napad je bil gotovo izveden s tem namenom, da se prepreči Nemcem prireditve silvestrovske večera, katerega je hotel imeti »Männergesangsverein«, ter ga je najbrž uprizorila Orjuna. — V Studencih pri Mariboru je umrla dne 29. decembra gospa Alojzija Kaučič. — Tihotapci v Mariboru so zelo živahni, dasi jim je policija vedno za petami. Preteklo nedeljo se je policiji posrečilo izslediti družbo, ki je tihotapila iz Nemčije in Avstrije kokain, katerega so potem njeni zaupniki razpečavali po Beogradu in Zagrebu. Sedež družbe je bil v Ljubljani, kjer je policija zaprla zoboteknika Sitarja kot vodjo družbe. V Mariboru sta zaprti dve natakariči. — Mestna klavnicarica je dobila novega ravnatelja. Zivinozdravnik gospod Rojko je imenovan na to mesto. — Katoliška omladina je priredila božičnico na novega leta dan v Narodnem domu.

Dr. Fran Jankovič, zdravnik, ordinira od 10. do 1. in od 4. do 5. ure v Razlagovi ulici 13-I. (prejšnja Elizabetina ulica) v Mariboru za privatnike.

Dovolitev selske pošte. Poročilo občinskega urada Gorica pri Pragerskem — okraj Maribor: Pri nas je dovoljena selska pošta iz Pragerskega na Gorico od 1. januarja 1924. Pošta se bo dostavljala vsak ponedeljek, sre do in petek. Dosedanja pošta Račje za občino Gorica odpade.

Novi zvonovi pri Sv. Primožu na Pohorju. Nove zvonove smo težko pričakovali in slednjič dočakali. — Misel nabave novih zvonov je sprožil ravno pred enim letom zaslužni cerkveni ključar Janez Lorenci, pd. Bučevnik. Da bi ljudi bolj podžgal, je obljubil plačati mali zvon sam. Nabiralo naj bi se le za velikega. Ostal nam je namreč po vojni srednji zvon cis ali des. Šli smo z vneto na delo. Posestniki so podpisali lepe svote do 10.000 K, eden celo 20.000 K. Junija smo podpisali pogodbo s tvrdko Szabo v Gradcu. Obljubila nam je napraviti do začetka oktobra, pa se ji je delo zakasnilo. Kvaterni teden pred Božičem so prišli zvonovi na postajo Zelen travnik, odkoder jih je čez Radl dal zapeljati g. Lobenstein do Vuzenice, za kar mu iskrena hvala. Na kvaterni četrtek četrtek so ju domači farani iz Vuzenice po težki vožnji potegnili na šentprimoški hrib. Na Stefanovo pa se je vkljub bolj neugodnemu vremenu zbralo precej ljudstva in domače župnije, Vuzenice, Sv. Antona in Pameč k blagoslovljenju, katero je izvršil č. g. dekan Pivec iz Vuzenice, ki je imel tudi primerno pridigo. — Imamo torej zdaj lepo, ubrano, blaglasno zvonjenje v mehkem molakordu as, des, f, kakor je bilo pred vojno. Nova zvona tehtata 620 kg in staneta s carino vred dobrih 55.000 dinarjev, kar je za malo hribovsko župnijo s 440 prebivalci velika svota. Nekoliko so pripomogli farani iz Vuzenice in Sv. Antona, ki večinoma zaradi bližine zahajajo k službi božji semkaj. Letos pa smo popravili tudi zvonik, delo, ki je veljalo župljane 9.000 D, neštete številne vožnje. Poleg že imenovanega cerkvenega ključarja ima za nabavo zvonov največji zaslug tudi drugi ključar Alojz Peruš, ki je z župnim upraviteljem pobiral tudi od hiše do hiše in šel po zvonove do Travnika. — Pa sploh so se župljani izkazali z brezplačnimi vožnjami pri popravi zvonika in znatnimi prispevki za nove zvonove. Sicer bi se ne moglo nabrati tako lepe svote. Nekaj je sicer še na dolgu. Vsem dobrotnikom tisočera hvala!

K dopisu iz Drobline v štev. od 13. decembra smo naknadno ugotovili, da proti gospodu vodji drobtinske šole niso upravičeni nobeni očitki v narodnostnem oziru. Gospod šolski vodja je koroški begunec in je radi svoje slovenske narodnosti že dovolj pretrpel. To radi prinašamo, da ne bo krivice.

Od Sv. Bolfenka v Slov. gor. poročajo: Za božične praznike nam je poštno ravnateljstvo v Ljubljani naklonilo lepo darilo, namreč četrto poštno zvezo s Ptujem na teden. Vsa županstva so mesca septembra vložila skupno prošnjo na poštno ravnateljstvo za izboljšanje našega slabega poštnege prometa. Zdaj se je naša želja izpolnila. Vožna pošta je bila sicer že lansko leto odpravljena, ker je zahteval andraževski poštar odškodnino, kakoršne poštno ravnateljstvo ni hotelo in tudi ni moglo dati. Zato je zdaj nastavljen poseben sel, ki bo odslej hodil peš na Ptuj v ponedeljek, sredo, petek in soboto; doma pa se bo pošta zanašala raznašala v torek, četrtek, soboto. »Slovenski Gospodar« prihaja torej po novem redu k nam že v petek popoldne, tako, da ga naročniki, ki se zelo zanimajo zanj, lahko že dobijo in čitajo v petek zvečer. Gotovo pozdravljajo vsi radostno izboljšani poštni red; samo domači pismonoša Joža ga baje ni prav vesel, ker bo moral po novem redu raznašati tudi došle časnike vsem naročnikom. No, naj ga tolaži sladka zavest, da se začne zdaj čas kolin in furežev; in če bo prinesel že v soboto »Slov. Gospodarja«, bo veselje še večje in marsikje bo prejel za pot dobro pečeno klobasico in zraven še kupico rujnega vinca. Kdo bi se branil take popotnice? In veselje bo dvojno.

Kmetška hiralnica v Muretincih. Hiša slovenske gostoljubnosti za celo Spodnjo Ptujsko polje bo hiralnica v Muretincih. V tem zavodu bodo našli dom in zavetje vsi oni, ki so žrtvovali za kmete in posestnike zgoraj omenjenih krajev moč svojega telesa v moški dobi. Naša kmetška hiralnica v Muretincih bo hram prave krščanske ljubezni

do bližnjega, bo živa priča visoke inteligence našega dobrega kmetijskega ljudstva teh šest župnij, ki bodo s prostovoljnimi vsakoletnimi doneski v živilih vzdrževale ta dobroteljni zavod. Upam in sem prepričan, da bomo mogli že v poletju l. 1924 sprejeti pod streho iz vsake občine vsaj enega reveža, dokler se ne razvije zavod v polnem obsegu. Zavod bo omogočil tudi zdravniku za ta okoliš, zlasti za Haloze, in lekarno, ki si bo stavila nalogo: pomagati siromakom tudi izven hiralnice. Da pa bo delo šlo krepko od rok, zato vabim tudi tukaj vse župane in odbornike, pred vsem pa izvoljene zastopnike občin, na skupščino dne 15. prosinca t. l. ob 10. uri dopoldne k Sv. Marjeti v gostilno g. F. Mikl. Navzoč bo tudi g. okrajni glavar, ki nam je blagohotno obljubil vsestransko svojo pomoč, da se brž uresniči ta načrt. Upam, da bodo s prihodnjim Novim letom že vsi prostori muretinskega gradu zasedeni od siromakov, ki bodo hvaležno pošiljali k Vsemogočnemu prošnje za blagor in dobrobit občin, ki so jim omogočile varno zavetje pred mrazom in prezgodnjim poginom. Dne 15. prosinca torej na svidenje vsi člani hiralničnega odbora, kakor tudi župani in odborniki občin! — Janko Verbanjšek, Sv. Barbara v Halozah.

Enkrat bo tudi potrpežljivosti konec! Od Velike Nedelje poročajo: Skoraj bodo štiri leta, odkar je umrl tukajšnji župnik č. g. Jakob Menhart. Ker je že enkrat nekdo v »Slov. Gospodarju« omenil, da njegov sicer krasni spomenik še vedno sameva brez slike, čeravno je kamnosek pustil na spomeniku okvir za sliko, a vendar je še do zdaj ostalo pri starem. Zatorej še enkrat svetujemo dotičnemu, ki je to nalogo prevzel od sorodnikov nepozabnega pokojnika, naj skoraj stori svojo dolžnost, sicer pridemo z imenom na dan. Bolje bo, da stori enkrat nekaj bolj koristnega, kakor da po ves dan tako brez vsega posla poseda v trgovini g. Medika in tam mirne ljudi nadleguje in svoje neumne otrobe veže. — Opazovalec.

Novi zvonovi in nova zastava v Središču. Težko pričakovana nova zvonova smo tudi mi dobili in sicer dva za župno cerkev, enega pa za podružnico. Na praznik Matere božje, dne 8. decembra, so se slovesno prepeljali in drugi dan jih je blagoslovil vč. g. Valerijan Učak, prior iz Ljubljane. V svojem krasno zamišljenem govoru nam je označil pomen novih zvonov (s posebnim ozirom na napise, ki jih nosijo naši trije zvonovi). Ta slovesnost bo ostala vsem župljanom v najlepšem spominu. Izrednih zaslug si je pridobil tukaj naš č. g. kaplan, ko je s cerkvenima ključarjema pobiral od hiše do hiše denarne prispevke in s tem omogočil nabavo novih zvonov. Bog mu bodi plačnik za vse žrtve! — Na Stefanovo pa je obhajala tukajšnja Marijina družba svoj praznik. Dobila je novo zastavo, ki se je ta dan blagoslovila. Zastava, s krasnimi slikami od prejšnje zastave, dela čast č. šolskim sestram v Mariboru. Kumovala je bivša vzorna članica naše Marijine družbe, gospa Otilija Bedjanič, soproga narodnega poslanca g. Bedjaniča.

Napad na starega moža. Od Svetinja pri Ormožu poročajo: Pri nas je nek neznani lopov napadel starčka gospoda Lah v Mihovcih. Imenovan je šel na svoj dom proti večeru iz svojih gor. Za njim je prišel po tihem nek zlobnež in ga je trikrat močno sunil v hrbet in mu s tem prizadel hude bolečine. Pa hvala Bogu, napadeni bo okreval. O napadalcu pa do danes še ni nobene sledi.

Novice iz Loč pri Poljčanah. Igra »Lurska pastirica«, ki jo je priredil Marijin vrtec, se je sijajno obnesla. Prodalo se je oba večera nad 800 vstopnic in ostalo je za katoliške misijone čistega dobička 4200 K. Posebno zahvalo izrekamo tovarni »Drava«, ki nam je prepustila brezplačno dvorano in električno luč in nam je šla sploh velikodušno na roko. — Na Svečnico in drug dan pa nastopijo fantje in dekleta Marijine družbe. Dekleta bodo igrala Šardenkovo »Selski angel«, fantje pa Krekovo »Pravica se je izkazala«. Ločani in njih sosedje se zopet vabijo na veselo svidenje. — Orli so v tednu pred Božičem nabirali za naše dijaštvo. Nabrali so 2360 K, 350 kg fižola in 320 kg krompirja. Bog povrni vsem darovalcem! — Poleg teh veselih novic še eno žalostno! V naših Ločah se je našel nek ostudni denuncijant, ki je našo splošno priljubljenost, od preproste ga ljudstva zelo spoštovano in silno potrpežljivo gospodično poštarico ovadil glavarstvu, da ni izobesila zastave na 1. december. Ležala je takrat bolana v postelji. Ne vemo, kdo je podli denuncijant, samo to mu javno povemo: Bili so časi, ko v Ločah razen pokojnega župnika Kozelja in kaplana Korošaka in gospodč. poštarice ni upal nihče javno pokazati slovensko odločnosti. Poštenim Slovencem se pač tako godi: Nekdaj so jih tožili nemčurji, sedaj pa srburji; oboji pa smrde kot dihurji. Fej te bodi denuncijant.

Kako se gibljemo v Soštanju? Najboljši odgovor na vse nesramne napade na naše organizacije in njihove voditelje, ki so jih bili polni nasprotni listi, je bila zelo dobro uspela božičnica dne 23. decembra v hotelu Union. Jasno je pokazala vsakemu, ki ima kaj lastnih možgan, zlasti dvojce: prvič, kdo ima za seboj ogromno večino vseh slojev ljudstva, saj je bila dvorana pri naši prireditvi nabito polna, dočim je pri podobnih prireditvah nasprotnih društev zevala praznosta; drugič je s celim sporedom glasno pričala, kdo se zares nesebično trudi, da vzgoji mladino k poštenosti in plemenitosti, to so namreč edino naše katoliške organizacije, njim na čelu pa Marijina družba in Orel. Cel spored je obsegal 18 točk in so ga izvajali Marijin vrtec in obojni orlovski naraščaj prav dobro. Zlasti so ugajali ljubki nastopi najmanjših Orličic in Orličev, ki so izvajali lastne vaje izredno pogumno. Dobri so bili tudi govorniki in deklaracije ter šaljivi nastopi: »Zamorčki«, ki ga pa vsled premalega prostora večina ni mogla videti. Višek, vsaj za mladino, pa je bilo obdarujevanje revnih otrok, katerim je ob svitu krasno ozaljšane božične drvesce razdelil blizu 200 daril v obleki in pe-

živu g. kaplan Gril, ki je bil duša cele lepe prireditve. Iskrena hvala vsem dobrotnikom in pa družbenkam, ki so neumorno pobirale prispevke! Od vseh udeležencev si pa išlal smrtno sodbo: tako lepo znajo napraviti samo kat. družba! Zato pa starši pošljite svoje otroke v Marijin vrtec in v orlovski naraščaj! In še eno si išlal: Sedaj še le vidim, koliko nas je; zato mora pa naš kat. društveni dom, ki se bo še letošnje leto začel graditi, res odgovorjati tej naši moči. Nobenega odlašanja več! Nihče, ki se prištevaja k nam, ne sme manjkati pri pripravi za ta naš toli potreben dom. Sram bi moralo biti vsakega, ki bi si upal odreči svojo pomoč. Zato pa na delo vsi, da bomo lahko s ponosom rekli: Naš dom smo gradili brez izjeme vsil! V to pomagaj Bog!

Pretep v Bočni pri Gornjem druđu. Iz Bočne poročajo: Na Stefanovo je prišlo med tukajšnjimi fanti do budrega pretepa. Prepričan pretep sta povzročila Cigalova Anza in Tone. Cigalov Tone se je spozabil celo tako daleč, da je s takozvanim «tritelcom» pretepel svojo lastno mater, ki je prišla mirit. V medsebojnem rovanju in boju je Nošekov Lojz, ki je znan pretepač, z nočem nevarno obdelal Ivana Frick. Celi pretep je že izročen sodišču v končno poravnavo in določitev zaporne nagrade vsem pretepačem.

Novi zvonovi pri St. Petru na Medvedovem selu. Srčna želja vseh župljanov, zaslišati zopet enkrat zvočenje vseh zvonov, se je v nedeljo, dne 23. decembra izpolnila. Med sviranjem godbe in pokanjem topičev je pripeljal avto dva bronasta zvana do cerkve, kjer sta bila blagoslovljena. Po blagoslovitvi je imel govor g. dekan iz Rogatca, nakar se je vršila slovesna sv. maša. Po maši sta bila zvana potegnjena v zvonik, odkoder sta se v veliko veselje vseh faranov oglasila v kratkem času. Za zvonova so žrtvovali farani 140 tisoč kron.

Hoče. Namesto venca za g. dekana Adam Grušovnika so darovali za dijaško semenišče: g. Gselman Jožef 100 din., tretji red 100 din.

Izkaz darov za »Dijaško večerjo« od 7. novembra do 31. decembra 1923. V denarju: Pokrajinska uprava, oddelček za socialno oskrbo, je zopet nakazala 2500 dinarjev; Belec Franc, Sv. Urban pri Ptuj, je nabral na gostijah: Franc Hauptman-Reza Bračič (Dolič) in Konrad Belec-Marija Kramberger (Ločič) med gosti 350 din.; na sedmini g. Antona Baumana v Pernicah (Sv. Marjeta ob Pesnici) se je nabralo 212,75 din.; na srebrni poroki g. Drozga v Vajgenu 210 din.; poravnava Ulčar-Bregar, Maribor, 200 din.; Maks Volovlek in Eliza Detmar v Ljubnem sta nabrala 195,25 din.; Dekliška zveza pri Sv. Marjeti pod Ptujem račun živil v denarju 180 din.; na blagoslovljenju križa in Marijinega kipa v Pristavi in Stročji vasi (Ljutomer, pos. Anton in Mihael Kikec) 180 din.; mesto venca na grob g. Matilde Rutnik, Sv. Peter pri Mariboru, so darovali: o. bitelj Strakl-Kirerjeva 100, cecilijanci 60, Roza Duh 10, skupaj 170 din.; po 10 Odinarjev so darovali gg.: prof. v p. Hutter Ivan, Sv. Jakob v Rožu, P. Leopold Napotnik, oskrbnik v Svečini, Kroselj Franc, župnik v Mozirju, Korman Jožef, posestnik v M. Puščavi in Pošinger I. v Mariboru (drugi obrok): upravnistvo »Glasnika« je poklonilo Dijaški večerji darove za kruh sv. Antona in sicer: Marzel Marija, Šmartno pri Slovenjgradcu, Franc Slatinšek, posestnik v Podgorju in Neimenovan v Mozirju po 25 din., G. P. v Juršincih 10 din., skupaj 855 5 din.; na gostiji Jos. Mesarič-Julijana Lorber, Sv. Ana (Makole) gostje 85 din.; vo. klo f. č. g. župnika v Majšpergu, Jak. Mariniča, po odbitih stroških 73 din.; na gostiji Olup-Urlep na Žabljeku (Laporje) gostje 53 din.; Mohorjani pri Sp. Sv. Kungoti, M. Meško, Sv. Urban pri Ptuj, in Schlosser, kovač na Zg. Polskavi, vsako po 50 din.; Sert Franjo, rav. učitelj v p., Bednja pri Lepoglavi 25 din.; Rezman Alojzij, stolni kaplan v Mariboru, 15 din.; Seško Konrad, župnik pri Sv. Antonu na Pohorju, 12,50 din.; dr. Podlesnik M., okrožni zdravnik v Mariboru, 10 din. Na živilih so poklonili: Standerger Alojz, Gačnik, eno vrečo krompirja; Lobnik Anton ml., Orehova vas, 79 kg zelja; Galunder Filip, Sv. Križ, 16 kg zelja; Kronvogel Jože, Jarenina, eno vrečo krompirja in 50 glav zelja; Dekliška zveza Sv. Marjeta pod Ptujem (razum denarja) 1 kg zabele; poslanec Palež je poslal zbirko v Orehovi vasi (9 mernikov krompirja in 150 glav zelja) in v Hotinji vasi (11 mernikov krompirja); na Prihovi so nabrali: tri vreče krompirja, eno vrečo fižola, dve vreči zelja; Visočnik Helena, Sv. Lenart, Hoče, eno vrečo zelja; Sv. Anton v Slov. gor.: nabrano 40 kg fižole, 60 kg pšenice, 120 kg krompirja, 5 kg zabele; pri Sv. urju v Slov. gor. sta nabrala fanta Berlić Franc in Drešak Franc 300 kg krompirja, en mernik fižole in eno vrečo mešanega žita; v Žičah pa sta nabrala Fras Janžez in Mezgec Alojz dva vagona krompirja in en vagon fižole; Segula Fr., župnik v Makolah, je nabral 122 kg krompirja, 100 kg fižole, okoli 100 kg koruze in pšenice. — Vsem darovalcem se odbor »Dijaške večerje« se najpriznaneje zahvaljuje, želi vsem srečno in veselo novo leto ter prosi, da tudi z naprejem ne pozabite ubogih dijakov, ampak se pri raznih priložnostih spominjate »Dijaške večerje.« Bog živil!

Gospodarstvo.

ZVEPLENI DUH ALI SMRDLIVOST VINA.

Na mnogobrojna vprašanja čitateljev »Slov. Gospodarja«, kako je postopati z vinom, ki je dobilo duh in okus po gnilih jajcih, podajemo v naslednjih vrsticah kratek opis o vzrokih in navodilo o zdravljenju te pogoste vinske bolezni.

Duh po gnilih jajcih ali duh po žveplu (nemški Böckser) izvira od žveplo-vodika (vodikov sulfid), ki nastane v vinu, v katerem se nahajajo večje ali manjše množice, ali pa tudi le sledovi prostega žvepla. Žveplovodik (kemlični znak H₂S) je brezbarven, po gnilih jajcih smrdeč, gorljiv plin, katerega pod močnim pritiskom lahko zgostimo v

tekočino. Razen v vinu se nahaja v plinih, ki jih izpuhčujejo ognjeniki ter se tvori pri trohnenju vseh organskih snovi, ki vsebujejo žveplo.

Manjše množice žveplovodika v vinu ugotovimo tudi na ta način, ako obesimo nad tekočino v sodu ali odprto steklenico trak svinčenega papirja. Svinčen papir je bel ter postane rjav in naposled črn, ako pride z žveplovodikom v dotiko.

Žveplovodik nastane v vinu ponajvečkrat ob koncu vrenja ali pa, ko je vino vrelo že nekaj časa. Vzrok njegovega nastanka je, kakor že omenjeno, navadno žveplo, včasih pa so povzročitelji tudi najnižja bitja ali mikroorganizmi, ki se nahajajo v vinu, v vodi in v nižjih plasteh zraka. Znanstvena raziskovanja so pokazala, da so kvasne glivice, ki povzročajo kopenje, v stanu predelati ne samo grozdní sladkor v alkohol in ogljikovo kislino, temveč tudi preoblikovati množino v moštu se nahajajočega žvepla v žveplovodik. Toda žvepla v prostem ali surovem stanju kvasne glivice vendar ne morejo same razkrojiti. Se le vinski alkohol kot produkt vrenja more raztopiti prosto žveplo, katerega potem kvasne glivice, odnosno stanični protoplazma teh glivic presnavlja v žveplovodik. Drugi del žvepla obdrži protoplazma za se ter ga porablja, akoravno v zelo majhnih količinah, za svojo rast, kajti brez žvepla bi bilo tudi delovanje kvasnih glivic in s tem alkoholno vrenje sploh nemogoče.

Žveplo pride v vinski mošt najčeste, ako smo žveplali vinsko posodo z žvepleni trščicami na platno in žveplo pri gorenju odpada na dno posode. Žveplo pa pride v vinski mošt tudi na ta način, ako smo žveplali od oidijske napadeno grozdje v poznem letnem času in je žveplo obviselo na jagodah. Pri poznem žveplanju, ko so jagode presegle debelost graha, kakor tudi v letih, ko je vreme obzoriti grozdja brez dežja, utegne ostati na jagodah toliko žvepla, da to zadostuje za tvorbo žveplovodika v poznejšem vinu. Celotno uporabi najfinjšega azbestnega žvepla more priti žveplo v sod, ako smo vzele preveliko množino žvepla in ga pustili zgoreti pri pomanjkanju zraka v trdno zamašenem sodu. V tem slučaju udari nekoliko žvepla v obliki finega žveplenelega prahu na notranje stene sode, kjer se ga more opoziti kot fin žveplovod. Če spravimo v takšne sode kipeči mošt, tedaj raztopi alkohol nezgorelo razpršeno žveplo in povzroči smrdljivost vina.

Napačno je torej žveplati sode pod trdno zamašeno pilko in pustiti, da žveplo odpada na dno. Pri žveplanju z žvepleni trščicami na platno je uporabljati žveplalno posodico, katero se vtakne zgoraj v sod in odpadajoče žveplo ujame v njo. Pilko v sodu je držati tako dolgo na rahlo, dokler žveplo ne zgori popolnoma. Šele potem, ko smo žico in nezgorjeli del žveplovega traku odstranili iz sode, je pilko zabiti trdno, da žveplov dvokis ne more uhajati.

V letošnji gorki jeseni so mnogi vinorejci žveplali vinske sode pred vsem zato, da bi zadržali burno kopenje za več dni. Pri tem niso mislili na to, da žveplov dvokis zadržuje delovanje kvasnih glivic samo za eden ali dva dni — pozneje pa jih izpodbudi še k večji delavnosti. Pri tem tudi niso upoštevali okolnosti, da ob nezadostnem pristopu zraka žveplo ne zgori popolnoma ter utegne tako postati povod za tvorbo žveplovodika in povzročiti smrdljivost vina.

Zdravljenje vina, ki smrdi po žveplovodiku, ni združeno z velikimi težavami. Ker je žveplovodik zelo ubežne narave, se porazgubi po daljšem času večinoma sam od sebe. Pri neznatni množini žveplovodika v vinu zadostuje navadno samo enkratno pretakanje v nezažveplane sode, ki so bili malo časa poprej v uporabi. Najboljši so sodi, ki so bili dotlej napolnjeni z zdravim vinom. Če pa je duh po žveplu zelo oster in se nahaja mnogo žveplovodika v vinu, tedaj je vino večkrat zaporedoma zračiti. To storimo na ta način, da ga pretočimo skozi razpršalnik v močno zažveplane sode. Žveplov dvokis izloči iz žveplovodika vso žveplo, katerega je po preteku 2—3 tednov iz vina odstraniti s čiščenjem ali ponovnim pretakanjem, sicer bi izločeno žveplo dalo znova povod k tvorbi žveplovodika. Dokler mlado vino ni popolnoma čisto, to je v času od glavnega vrenja do približno polovice decembra, smemo z vinom vred pretočiti tudi njegove droži, v poznejšem času pa moramo izvajati strogo ločitev čistega vina od njegovih usedlin.

Po navedenem ravnanju izgubi vino razen žveplovodika obenem tudi mnogo dišečin in alkohola ter postane vsled tega manj vredno. Zategadelj se za takšna vina priporoča uvesti ponovno kopenje z dodatkom čistorejnih drož in sladkorja. Vse druge manipulacije se vrše na večjo ali manjšo škodo glede kakovosti obolelega vina ter jih je vsled tega rajši opustiti.

Vekoslav Štampar.

Preluknanje kotlov. Z ozirom na številne pritožbe, da financarji sekirajo naše ljudi še vedno s preluknanjem žganjskih kotlov, javimo vsem prizadetim, da je preluknanje kotlov po novem zakonu, ki je stopil 20. novembra 1923 v veljavo, ukinjeno. Ako še kak financar kljub temu luknja kotle, naj vsak prizadeti to takoj javi poslancu svojega okraja. Še enkrat ponavljamo, žganjekuha je za kmetijske posestnike in njih družine ter delavce prosta. Financarji nimajo od 20. novembra 1923 naprej nobenega opravila več z žganjskimi kotli pri kmetijskih posestnikih.

Kmetijski pouk po deželi na Štajerskem in v Prekmurju. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca januarja 1924 sledeča predavanja: V nedeljo, dne 6. jan. 1924: Vauča vas v Prekmurju, o kmetijstvu, Pavlica. V nedeljo, dne 13. januarja 1924: Sv. Jernej, okr. Konjice, o kmetijstvu, Štamberger. Filovci v Prekmurju, o kmetijstvu, Vojsk. Borejci v Prekmurju, o travništvu, Pavlica.

Gospodinjki tečaj pri sestrah križarkah v Beltincih. V malem gradu se prične prve dni po Novem letu gospodinjki tečaj in bo trajal 10 tednov. Kmetijske deklice, 16 stare in zdrave bodo tu imele priliko, v kratkem času se priučiti dobremu gospodinjstvu, predvsem kuhanju, šivanju, likanju, pletenju, v vseh ročnih delih, dalje bodo dobile glavne pojme o vzgoji otrok in vsem domačem delu. Starši, pošljite v zimskem času svoje hčerke v to prekoristno šolo. Priglasiti se je ustmeno ali pismeno pri sestrah križarkah v Beltincih.

Cebelarstva podružnica za Maribor in okolico ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 6. januarja 1924 ob 9. uri dopoldne v dvorani okrajnega zastopa v Mariboru, Koroška cesta 26.

Praktikanti (vajenci) na drž. vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejemajo tekom meseca februarja in marca 1924. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo jezikovni in računski pouk, drugače pa delajo z drugimi učenci zavoda praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1924-25 kot redni učenci; v slučaju ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podelitvi brezplačnih mest v zavodu in so ob zadovoljvem napredovanju oproščeni sprejemnega izpita. Je to najboljša pripravljavnica za resne kmetijske mladeniče s pomanjkljivo predizobrazbo za vstop v prvi letnik prihodnjega šolskega leta; bivši praktikanti so potem navadno najboljši redni učenci. Na celo polo lastnoročno pisane in kolkovane prošnje (kolek 25 dinarjev) za sprejem praktikantov je poslati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 31. januarja 1924 s sledečimi prilogi: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo in 4. spričevalo o navedenosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno.

Sredstvo zoper miši pri jesenski setvi sadnih pešk. Že večkrat je kateri strokovnjak spisal kak poučen članek v »Slov. Gospodarju« o setvi sadnih pešk in povdarjal, da je jesenska setev najboljša. Seveda tudi jaz temu pritrdim, ko bi jesenska setev ne bila združena z neko posebno nepriliko. Gorje peščkam, ako jih ovohajo miši in drugi taki sladkosnedeži, katerim so sadne peške posebna slaščica. Tudi meni se je že zgodilo, da so mi miši do zadnjega zrna uničile jesensko setev. Ko sem nekoč tuhatl, kako bi se bilo teh škodljivcev mogoče ubraniti, se domislil, da tukaj pri nas nekateri kmeti poskropijo semensko koruzo s petrolejem predno sejejo, češ, da potem ne pridejo zraven črvi. To bi pa ne bilo napačno, si mislim, tudi pri sadnih peškah. Gotovo tudi miši ne ljubijo zopernega petrolejskega duha. Posvetoval sem se z nekim tukajšnjim strokovnjakom, a ta mi ni popolnoma pritril, češ, da bi mogoče petrolej slabo vplival na kaljivost semena. A vendar sem lani napravil prvo poskušnjo z gori omenjenim sredstvom. Obneslo se je izvrstno. Vsako zrnce je sklilo, tako, da sem moral pozneje eno tretjino divjakov poruvati, ker so bili pregosti. Ker še dosedaj nobeden strokovnjak ni omenil nebenega sredstva zoper miši, sem si dovolil omeniti to sicer jako preprosto sredstvo. Ferdo Meško, posestnik pri Veliki Nedelji.

Izmenjajte pravočasno 10 dinarske bankovce! — Kakor poročamo zgoraj, se je pojavilo v prometu zelo veliko število ponarejenih 10 dinarskih bankovcev takozvanih kovačev. Ti bankovci bodo vzeti iz prometa do 1. februarja 1924. Po 1. februarju bo zamenjavala te bankovce samo še Narodna banka. Vse one, ki so v posesti tega denarja, opozarjamo in pozivamo, naj izmenjajo te bankovce meseca januarja pri državnih uradih, ker poznejša izmenjava bo združena z velikimi nepotrebnimi neprilikami.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 87—88 D, 100 francoskih frankov stane 450—455 D, za 100 čehoslovaških kron je plačati 259—262 D, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.123—0.125 D, za 100 laških lir 378 do 381 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 6 cent. (1 centim je 1 para).

Dopisi.

Leskovec pri Ptuj. (Goljufiv poštar). Vincenc Stoklas, že večkrat predkaznovan radi tave si je te dni zopet privoščil. Prišel je v St. Vid pri Ptuj na pošto in se poštarici, ki je šele par dni v tem kraju in ne pozna ljudi, predstavil za poštarja Horvata iz Leskovca. Prosil je poštarico, da naj mu izroči pošto vrečo za Leskovec, da bo pregledal Leskovsko pošto, ker je na potu v Ptuj in rabi neko pismo. Poštarici je bilo znano, da je v Leskovcu za poštarja neki Horvat, ker ga pa ni poznala, je mislila, pač, da je Stoklas poštar ter mu izročila vrečo, iz katere je goljuf izmaknil par pisem, vrečo zopet vrnil in odšel. Koj po njegovem odhodu je prišel na pošto poštni sel, ki nosi pošto iz St. Vida v Leskovec in poštarica mu je povedala, da je bil tu že poštar in da je vzel par pisem. Ko pa je sel povedal, da je to nemogoče, ker je leskovski poštar doma, ter ga je nato poštarici natančno orisal spoznali, da je ta lažipoštar bil mladi Vinko Stoklas.

NAROČNINA »SLOV. GOSPODARJA« ZA L. 1924.

»Slovenski Gospodar« stane za celo leto 32 D

za pol leta 16 D

za četrt leta 8 D

Naročnina se pošlje na upravnistvo »Slovenskega Gospodarja« v Mariboru.